Test Booklet Code & Serial No.
प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

A

Paper-II
ECONOMICS

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ....
   (Name) ....
2. (Signature) ....
   (Name) ....

Seat No. | | | | | | | |
(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....
(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | | |
(To be filled by the Candidate)

MAR - 11223

Time Allowed : 2 Hours] **[Maximum Marks : 200**

Number of Pages in this Booklet : **48** Number of Questions in this Booklet : **100**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **100** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper II will be compulsory.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (*i*) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
   (*ii*) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
   (*iii*) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (C) is the correct response.
   (A) (B) ● (D)
5. Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only.** If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. Use only Blue/Black Ball point pen.
11. Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
12. There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परीक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत 100 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
   (*i*) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्वीकारू नये.
   (*ii*) पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
   (*iii*) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) (B) ● (D)
5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत.** इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणाव्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.
11. कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
12. चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

Economics
Paper II
अर्थशास्त्र
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 120 Minutes] **[Maximum Marks : 200**

Note : This Paper contains **Hundred (100)** multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **शंभर (100)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. Consider the pair of goods X or Y. It is observed that when price of Y falls, the demand for X also falls. Which one of the following options would you choose regarding the nature of these goods ?

   (A) They are complementary goods

   (B) They are substitute goods

   (C) They are inferior goods

   (D) They are giffen goods

2. In the third stage of production, the total product is :

   (A) Rising

   (B) Constant

   (C) Maximum

   (D) Falling but positive

1. क्ष आणि य वस्तूंची जोडी आहे असे समजा. असे दिसून येते की, जेंव्हा य वस्तूची किंमत घटते तेंव्हा क्ष वस्तूची मागणी देखील घटते. या वस्तूंच्या स्वरूपाबद्दल आपण पुढीलपैकी कोणता पर्याय निवडाल ?

   (A) या वस्तू पूरक आहेत

   (B) या वस्तू पर्यायी आहेत

   (C) या वस्तू कनिष्ठ आहेत

   (D) या वस्तू गिफेन वस्तू आहेत

2. उत्पादनाच्या तिसऱ्या अवस्थेत एकूण उत्पादन ....

   (A) वाढते

   (B) स्थिर राहते

   (C) महत्तम असते

   (D) घटते परंतु धनात्मक असते

3. According to Kenneth Arrow people do not prefer :
   (A) Flight insurance
   (B) Property insurance
   (C) Life insurance
   (D) Flood insurance

4. The basic objective of applying the game theory is :
   (A) To maximise profits
   (B) To maximise sale
   (C) To arrive at the dominant strategy
   (D) To minimize marginal cost

5. Other things remaining constant, if a competitor of commodity X carries out a successful advertisement campaign, the demand curve for X shall ....
   (A) Shift to the left
   (B) Shift to the right
   (C) Become positively sloping
   (D) Become parallel to Y axis

3. केनेथ ॲरोच्या मतानुसार लोक .... पसंत करीत नाहीत.
   (A) उड्डाण विमा
   (B) संपदा विमा
   (C) आयुर्विमा
   (D) पूर विमा

4. खेळ सिद्धांत लागू करण्याचे मूलभूत उद्दिष्ट .... आहे.
   (A) महत्तम नफा
   (B) महत्तम विक्री
   (C) प्रभावी निर्णय (व्यूहरचना)
   (D) सीमान्त व्यय कमी करणे

5. इतर परिस्थिती स्थिर असताना, जर एखादा क्ष वस्तूचा स्पर्धक यशस्वी जाहिरात मोहीम करत असेल तर क्ष वस्तूचा मागणी वक्र ....
   (A) डावीकडे सरकतो
   (B) उजवीकडे सरकतो
   (C) धन उताराचा होतो
   (D) य अक्षाला समांतर होतो

6. The payment to the input is in fixed supply in the short-run is called :

(A) Economic rent

(B) Quasi rent

(C) Transfer earnings

(D) Producer's surplus

7. A necessary (but not sufficient) condition for the existence of a general equilibrium is ....

(A) Number of independent equations and number of unknowns must be the same

(B) Prices of all goods should be equal

(C) Supply of factors and prices of goods must be equal

(D) Demand for factors and supply of goods should be the same

6. अल्पकाळात स्थिर पुरवठा असलेल्या घटकास केलेल्या अधिदानास .... असे म्हणतात.

(A) आर्थिक खंड

(B) प्रतिरूप खंड

(C) हस्तांतर उत्पन्न

(D) उत्पादकाचे आधिक्य

7. सर्वसाधारण संतुलनाच्या अस्तित्वासाठी एक आवश्यक (परंतु अपुरी) अट म्हणजे .... ही होय.

(A) स्वतंत्र समीकरणांची संख्या आणि अज्ञातांची संख्या सारखी असलीच पाहिजे

(B) सर्व वस्तूंच्या किंमती सारख्या असल्याच पाहिजेत

(C) घटकांचा पुरवठा आणि वस्तूंच्या किंमती सारख्या असल्याच पाहिजेत

(D) घटकांची मागणी आणि वस्तूंचा पुरवठा सारखाच असला पाहिजे

8. Walras argued that all .... and .... in all markets are determined simultaneously through their interaction with one another.

(A) Prices, quantities

(B) Demand, prices

(C) Supply, prices

(D) Prices, costs

9. Suppose Anil and Sunil are at an allocation bundle where their marginal rates of substitution are not equal, then ....

(A) There are losses from exchange

(B) There are gains from exchange

(C) They are outside the Edgeworth box

(D) They are at an equilibrium

8. वॉलरसाच्या मते सर्व बाजारातील सर्व .... त्यांच्या परस्पर आंतरक्रियांच्या माध्यमातून एकाचवेळी सुनिश्चित केल्या जातात.

(A) किंमती आणि नगसंख्या

(B) मागणी आणि किंमती

(C) पुरवठा आणि किंमती

(D) किंमती आणि व्यय

9. समजा अनिल आणि सुनिल यांच्यात एका वस्तुसंचाचे वितरण असे झाले आहे की ज्यामुळे त्यांचा सीमान्त पर्यायता दर समान नाही अशा वेळी :

(A) विनिमयातून तोटा होतो

(B) विनिमयातून लाभ मिळतात

(C) ते एजवर्थ पेटिकेच्या बाहेर असतात

(D) ते संतुलन स्थितीत असतात

10. Second fundamental theorem of welfare economics assumes that all consumers and producers are :

(A) Price leaders

(B) Price makers

(C) Price takers

(D) Price followers

11. Arrow's impossibility theorem argues that :

(A) It is impossible to devise strong social ordering

(B) It is possible to devise weak social ordering

(C) It is impractical to find political solutions to economic problems

(D) Social choice is always optimum

10. कल्याणाच्या दुसऱ्या मूलभूत प्रमेयानुसार उपभोक्ते आणि उत्पादक .... असे गृहीत धरले जाते.

(A) किंमत नेतृत्व करणारे

(B) किंमत ठरवणारे आहेत

(C) किंमत स्वीकारणारे आहेत

(D) किंमत अनुयायी आहेत

11. ॲरोच्या अशक्यता प्रमेयानुसार :

(A) सुनिश्चित सामाजिक क्रमवारी माहित करणे अशक्य आहे

(B) अनिश्चित सामाजिक क्रमवारी माहित करणे शक्य आहे

(C) आर्थिक समस्यांवर राजकीय उपाय माहित करणे अव्यवहार्य आहे

(D) सामाजिक निवड नेहमी पर्याप्त असते

12. Recession means :

(A) Period of increasing prices

(B) Period during which aggregate output decreases

(C) Period of declining unemployment

(D) Period of increased trade

13. A cut in tax rate for reducing the cost of capital and encouraging business investment is an example of ....

(A) Expansionary demand side policy

(B) Contractionary demand side policy

(C) Expansionary supply side policy

(D) Contractionary supply side policy

12. मंदी म्हणजे :

(A) वाढणाऱ्या किंमतींचा काळ

(B) एकूण उत्पादन घटण्याचा काळ

(C) बेरोजगारी घटण्याचा काळ

(D) वाढत्या व्यापाराचा काळ

13. भांडवलाचा खर्च कमी करणे व व्यवसायातील गुंतवणुकीला चालना देण्यासाठी करदरात घट करणे हे पुढीलपैकी कशाचे उदाहरण आहे ?

(A) विस्तारित मागणीजन्य धोरण

(B) संकुचित मागणीजन्य धोरण

(C) विस्तारित पुरवठाजन्य धोरण

(D) संकुचित पुरवठाजन्य धोरण

14. Which of the following has a positive impact on investment ?

(A) An increase in the nominal interest rate

(B) A higher capital stock

(C) An expected decline in the demand for goods

(D) An increase in expected inflation with unchanged nominal interest rate

15. The opportunity cost of holding money is called as :

(A) Nominal interest rate

(B) Inflation

(C) The real return on investment

(D) Savings

14. पुढीलपैकी कोणता घटक गुंतवणुकीवर सकारात्मक परिणाम करतो ?

(A) नाममात्र व्याजदरातील वाढ

(B) भांडवलाचा मोठा साठा

(C) वस्तूंच्या मागणीतील अपेक्षित घट

(D) न बदललेला नाममात्र व्याजदर व भाव-फुगवट्यातील अपेक्षित वाढ

15. पैसा बाळगण्याचा संधीत्याग खर्च म्हणजे :

(A) नाममात्र व्याज दर

(B) चलन फुगवटा

(C) गुंतवणुकीवरील वास्तव परतावा

(D) बचत

16. If the nominal money supply grows by 4% per year, velocity is constant and the real GDP grows by 1% per year, inflation would be ....

(A) 1%

(B) 2%

(C) 3%

(D) 4%

17. In the equation $C = a + bY$ describing the aggregate consumption function, a stands for :

(A) The amount of consumption when income is zero

(B) Marginal propensity to consume

(C) The amount of consumption when the income is maximum

(D) Marginal propensity to save

16. जर पैशाचा नाममात्र पुरवठा प्रतिवर्षी 4 टक्क्यांनी वाढला, भ्रमणवेग स्थिर असेल व वास्तव एकूण देशांतर्गत उत्पन्न प्रतिवर्षी 1 टक्क्यांनी वाढत असेल तर चलनफुगवटा किती टक्के असेल ?

(A) 1 टक्का

(B) 2 टक्के

(C) 3 टक्के

(D) 4 टक्के

17. एकूण उपभोग फलन दर्शविणाऱ्या $C = a + bY$ या समीकरणातील a म्हणजे :

(A) उत्पन्न शून्य असतानाचा उपभोग

(B) सीमांत उपभोग प्रवृत्ती

(C) उत्पन्न महत्तम असतानाचा उपभोग

(D) सीमांत बचत प्रवृत्ती

18. Classical economists argued that money is neutral because ....

    (A) Prices adjust to a monetary expansion only in the long-run

    (B) Prices are slow to adjust to a monetary expansion

    (C) Prices are fixed in the short-run

    (D) Prices adjust quickly to a monetary expansion

19. As Marginal Propensity to Save (MPS) increases, the value of multiplier would :

    (A) Increase

    (B) Increase or decrease depending upon the size of change in investment

    (C) Remain constant

    (D) Fall

18. पैसा उदासीन असतो असे प्रतिपादन सनातनी अर्थतज्ञांनी केले कारण :

    (A) फक्त दीर्घकाळातच किंमती पैशाच्या विस्ताराशी जुळवून घेतात

    (B) पैशाच्या विस्ताराशी किंमती अगदी हळूहळू जुळवून घेतात

    (C) अल्पकाळात किंमती स्थिर असतात

    (D) पैशाच्या विस्ताराशी किंमती अतिशय जलदतेने जुळवून घेतात

19. सीमांत बचत प्रवृत्ती वाढली असता गुणकाचे मूल्य ....

    (A) वाढते

    (B) गुंतवणुकीच्या बदलाच्या आकारानुसार वाढते किंवा कमी होते

    (C) स्थिर राहते

    (D) घटते

20. What happens if the injections are less than the leakages at full employment level of national income ?

(A) Inflationary Gap

(B) Equilibrium

(C) Hyper-inflation

(D) Deflationary Gap

21. The price of money next year in terms of money, this year is expressed as ....

(A) 1 + real interest rate

(B) 1 + nominal interest rate

(C) $\frac{1}{1 + \text{real interest rate}}$

(D) $\frac{1}{1 + \text{nominal interest rate}}$

20. राष्ट्रीय उत्पन्न पूर्ण रोजगार पातळीवर असतांना गळतीपेक्षा प्रतिभरणे कमी असल्यास पुढीलपैकी काय होते ?

(A) चलनविस्तारजन्य दरी

(B) संतुलन

(C) अतिरिक्त भाववाढ

(D) चलनसंकोचजन्य दरी

21. ह्या वर्षीच्या पैशांच्या स्वरूपात पुढील वर्षातील पैशाची किंमत कशी व्यक्त होते ?

(A) 1 + वास्तव व्याज दर

(B) 1 + नाममात्र व्याज दर

(C) $\frac{1}{1 + \text{वास्तव व्याज दर}}$

(D) $\frac{1}{1 + \text{नाममात्र व्याज दर}}$

22. If $X_1, X_2, X_3, \ldots\ldots\ldots\ldots, X_n$ is a random sample from a normally distributed population with mean μ and variance σ^2, the sampling distribution of $\bar{X}$ is :

(A) Normal with mean μ and variance σ^2

(B) Normal with mean μ and variance σ^2 / n^2

(C) Normal with mean μ and variance σ^2 / n

(D) Cannot say

23. The logistic regression model is used to analyze :

(A) Discrete choice

(B) Continuous choice

(C) National income

(D) Incorrectly measured data

22. समजा $X_1, X_2, X_3, \ldots\ldots\ldots, X_n$ हा μ ही सरासरी आणि σ^2 हे विचलन असलेल्या प्रसामान्य लोकसंख्येतून घेतलेला स्वैर नमुना आहे, तर $\bar{X}$ चे नमुना वितरण खालीलपैकी कोणते असेल ?

(A) सरासरी μ आणि विचलन σ^2 असलेले प्रसामान्य

(B) सरासरी μ आणि σ^2 / n^2 हे विचलन असलेले प्रसामान्य

(C) सरासरी μ आणि σ^2 / n हे विचलन असलेले प्रसामान्य

(D) सांगता येत नाही

23. लॉजिस्टीक प्रतिपगमन प्रतिमान खालील कशाचे विश्लेषण करण्यासाठी वापरतात ?

(A) विविक्त निवड

(B) सलग निवड

(C) राष्ट्रीय उत्पन्न

(D) चुकीची आकडेवारी असते तेंव्हा

24. ARIMA (p, d, q) models are used to analyze :

(A) cross-section data

(B) discrete data

(C) time series data

(D) unstable data

25. The estimate of $\hat{b}$ in the following regression model $Y_i = \alpha + \beta X_i + e_i$ is given by :

(A) $\hat{b} = \frac{\Sigma(X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\Sigma(X_i - \bar{X})^2}$

(B) $\hat{b} = \bar{Y} - \hat{\alpha}\bar{X}$

(C) $\hat{b} = \frac{\Sigma(X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\sqrt{\Sigma(X_i - \bar{X})}}$

(D) $\hat{b} = \frac{\Sigma(X_i - \bar{X})^2}{\Sigma(Y_i - \bar{Y})^2}$

24. ARIMA (p, d, q) प्रतिमान खालील कोणत्या संदर्भात वापरतात ?

(A) काटच्छेद विश्लेषण

(B) विविक्त आकडेवारी

(C) काल शृंखला

(D) अस्थिर विदा

25. $Y_i = \alpha + \beta X_i + e_i$ ह्या रेषीय प्रतिपगमन प्रतिमानात $\hat{b}$ ची किंमत खालील असते :

(A) $\hat{b} = \frac{\Sigma(X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\Sigma(X_i - \bar{X})^2}$

(B) $\hat{b} = \bar{Y} - \hat{\alpha}\bar{X}$

(C) $\hat{b} = \frac{\Sigma(X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\sqrt{\Sigma(X_i - \bar{X})}}$

(D) $\hat{b} = \frac{\Sigma(X_i - \bar{X})^2}{\Sigma(Y_i - \bar{Y})^2}$

26. In the following regression model $Y_i = \alpha + \beta X_i + e_i$, under the usual assumptions, variance of $\hat{b}$ is given by :

(A) σ^2

(B) $\frac{\sigma^2}{\Sigma(X_i - \bar{X})^2}$

(C) $\frac{\Sigma(X_i - \bar{X})^2}{\sigma^2}$

(D) $\frac{\Sigma(Y_i - \bar{Y})^2}{\sigma^2}$

27. For the following input-output table, what would be the technology matrix ?

Sector	**A**	**B**	**Final Demand**
A	50	150	200
B	100	75	100

(A) $M = \begin{bmatrix} 1/8 & 6/11 \\ 1/4 & 3/11 \end{bmatrix}$

(B) $M = \begin{bmatrix} 3/11 & 1/8 \\ 6/11 & 1/4 \end{bmatrix}$

(C) $M = \begin{bmatrix} 1/4 & 1/8 \\ 3/11 & 6/11 \end{bmatrix}$

(D) $M = \begin{bmatrix} 6/11 & 1/8 \\ 3/11 & 1/4 \end{bmatrix}$

26. $Y_i = \alpha + \beta X_i + e_i$ ह्या रेषीय प्रतिपगमन प्रतिमानात, नेहमीची गृहितके लागू असतात तेव्हा, $\hat{b}$ चे विचलन खालीलपैकी कोणते असते ?

(A) σ^2

(B) $\frac{\sigma^2}{\Sigma(X_i - \bar{X})^2}$

(C) $\frac{\Sigma(X_i - \bar{X})^2}{\sigma^2}$

(D) $\frac{\Sigma(Y_i - \bar{Y})^2}{\sigma^2}$

27. निम्न निर्देशित निविष्टी-उद्दिष्टी तक्त्यासाठी तांत्रिक सारणी कोणती राहील ?

क्षेत्र	**A**	**B**	**अंतिम मागणी**
A	50	150	200
B	100	75	100

(A) $M = \begin{bmatrix} 1/8 & 6/11 \\ 1/4 & 3/11 \end{bmatrix}$

(B) $M = \begin{bmatrix} 3/11 & 1/8 \\ 6/11 & 1/4 \end{bmatrix}$

(C) $M = \begin{bmatrix} 1/4 & 1/8 \\ 3/11 & 6/11 \end{bmatrix}$

(D) $M = \begin{bmatrix} 6/11 & 1/8 \\ 3/11 & 1/4 \end{bmatrix}$

28. Suppose that the total cost of producing x units of a product is $c(x) = x^3 - 6x^2 + 15x$. Find the number of units for which the average cost A(x) is minimum.

(A) $x = 5$

(B) $x = 7$

(C) $x = 1$

(D) $x = 3$

29. For the demand function :

$$3x + 4y = 10$$

where y is the price per unit and x is the number of units, find total revenue and marginal revenue.

(A) $5/2x - 3/4x^2$, $5/2 - 3/2x$

(B) $2/5x - 4/3x^2$, $2/5 - 4/3x$

(C) $1/5x - 2/3x^2$, $1/5 - 2/3x$

(D) $3/4x - 5/2x^2$, $3/4 - 5/2x$

28. समजा x वस्तूंच्या उत्पादनासाठी एकूण व्यय $c(x) = x^3 - 6x^2 + 15x$ असेल तर x वस्तूंच्या किती एककासाठी सरासरी व्यय A(x) न्युनतम स्तरावर राहील ?

(A) $x = 5$

(B) $x = 7$

(C) $x = 1$

(D) $x = 3$

29. पुढील मागणी फलासाठी एकूण प्राप्ती आणि सीमांत प्राप्ती शोधून काढा :

$$3x + 4y = 10$$

यात y प्रती एकक किंमत दर्शविते आणि x नगांची संख्या दर्शविते.

(A) $5/2x - 3/4x^2$, $5/2 - 3/2x$

(B) $2/5x - 4/3x^2$, $2/5 - 4/3x$

(C) $1/5x - 2/3x^2$, $1/5 - 2/3x$

(D) $3/4x - 5/2x^2$, $3/4 - 5/2x$

30. Agricultural production in India increases in Arithmetic progression beginning from 2000. If production in 2004 and 2014 was 68 and 88 mn tonnes, then estimate production of 2017.

(A) 98

(B) 93

(C) 91

(D) 94

30. भारतातील शेतकी उत्पादनाची वाढ 2000 पासून गणितीय श्रेढीनुसार होते. 2004 आणि 2014 मध्ये जर उत्पादन 68 आणि 88 मिलियन टन्स इतके झाल्यास 2017 मधील अंदाजित शेतकी उत्पादन किती असेल ?

(A) 98

(B) 93

(C) 91

(D) 94

31. Marginal cost function is obtained by :

(A) Integrating the total cost function

(B) Differentiating the fixed cost function

(C) Integrating total variable cost function

(D) Differentiating total cost or variable cost function

31. सीमांत व्यय फल पुढीलपैकी कोणत्या मार्गाने प्राप्त होऊ शकेल ?

(A) एकूण व्यय फलाचे एकात्मीकरण

(B) स्थिर व्यय फलाचे व्यवच्छेदन

(C) एकूण चल व्यय फलाचे एकात्मीकरण

(D) एकूण व्यय किंवा चल व्यय फलाचे व्यवच्छेदन

32. The intersection of the offer curves of two nations shows :

(A) The equilibrium relative commodity price at which trade takes place between two nations

(B) The equilibrium relative currency price at which trade takes place between two nations

(C) The equilibrium relative factor price at which trade takes place between two nations

(D) The equilibrium relative technology price at which trade takes place between two nations

33. The International Development Agency (IDA) was established in .... and it has its headquarters in ....

(A) 1960 — Geneva

(B) 1960 — Washington

(C) 1955 — Rome

(D) 1960 — New York

32. दोन देशांच्या देयता वक्राचा छेदनबिंदू .... हे दर्शवितो.

(A) समतोल सापेक्ष वस्तू किंमत की ज्यावर दोन राष्ट्रांत व्यापार होतो

(B) समतोल सापेक्ष चलन किंमत की ज्यावर दोन राष्ट्रांत व्यापार होतो

(C) समतोल सापेक्ष घटक किंमत की ज्यावर दोन राष्ट्रांत व्यापार होतो

(D) समतोल सापेक्ष तंत्रज्ञान किंमत की ज्यावर दोन राष्ट्रांत व्यापार होतो

33. इंटरनॅशनल डेव्हलपमेंट एजन्सीची स्थापना .... मध्ये झाली असून तीचे मुख्यालय .... येथे आहे.

(A) 1960 — जिनिव्हा

(B) 1960 — वॉशिंग्टन

(C) 1955 — रोम

(D) 1960 — न्यूऑर्क

34. Linder's spillover theory is applicable to trade in ....

(A) Agricultural goods

(B) Manufactured goods

(C) Services

(D) Defence equipments

35. When a small nation imposes an import tariff ....

(A) The domestic price of the importable commodity decreases by the full amount of the tariff for consumers in the nation

(B) The domestic price of the importable commodity rises by the full amount of the tariff for consumers in the nation

(C) The domestic price of the importable commodity remains constant for consumers in the nation

(D) The domestic prices of the inputs of importable commodity rises by the full amount of the tariff for producers in the nation

34. लिंडरचा सांडवन सिद्धांत .... व्यापारास लागू होतो.

(A) कृषी वस्तू

(B) कारखानदारी वस्तू

(C) सेवा

(D) संरक्षण वस्तू

35. जेंव्हा छोटा देश आयात जकाती लादतो तेव्हा ....

(A) देशातील उपभोक्त्यांसाठी आयातक्षम वस्तूची देशांतर्गत किंमत पूर्ण जकात रकमेइतकी घटते

(B) देशातील उपभोक्त्यांसाठी आयातक्षम वस्तूची देशांतर्गत किंमत पूर्ण जकात रकमेइतकी वाढते

(C) देशांतर्गत उपभोक्त्यांसाठी आयातक्षम वस्तूची देशांतर्गत किंमत स्थिर राहते

(D) देशांतर्गत उत्पादकांसाठी आयातक्षम वस्तूच्या आदानांच्या किंमती पूर्ण जकात रकमेइतक्या वाढतात

36. China's currency was included in the Special Drawing Rights (SDR) composition in ....

(A) 2016

(B) 2010

(C) 1964

(D) 2017

37. Increase in the supply of money in the economy leads to ....

(A) Trade surplus

(B) Trade equilibrium

(C) Trade deficit

(D) Rise in rate of interest

38. According to the Product Cycle Hypothesis, innovation leads to .... for the innovating country.

(A) Absolute monopoly

(B) Relative monopoly

(C) Temporary monopoly

(D) Long-term monopoly

36. विशेष उचल अधिकार घटकात चीनच्या चलनाचा अंतर्भाव .... या वर्षी झाला.

(A) 2016

(B) 2010

(C) 1964

(D) 2017

37. अर्थव्यवस्थेतील पैशाचा पुरवठा वाढल्यास त्याचा परिणाम .... असा होतो.

(A) व्यापार आधिक्य

(B) व्यापार समतोल

(C) व्यापार तूट

(D) व्याजदरात वाढ

38. उत्पादन चक्र गृहितकान्वये नवोन्मेशकारी देशाकरिता नवोन्मेशाचा परिणाम पुढीलप्रमाणे होतो.

(A) निव्वळ मक्तेदारी

(B) तुलनात्मक मक्तेदारी

(C) तात्पूर्ती मक्तेदारी

(D) दीर्घकालीन मक्तेदारी

39. Which concept of the terms of trade attempts to capture productivity in export and import competing sectors of a country ?

(A) Gross Barter Terms of Trade

(B) Net Barter Terms of Trade

(C) Income Terms of Trade

(D) Double Factoral Terms of Trade

40. **Statement 1 :** Any change that affects that IS, LM and BP curves can affect the nation's aggregate demand curve.

Statement 2 : Aggregate demand curve of the nation depends whether the nation operates under fixed or flexible exchange rate.

(A) Both the statements 1 and 2 are incorrect

(B) Both the statements 1 and 2 are correct

(C) Statement 1 is correct but the statement 2 is incorrect

(D) Statement 1 is incorrect but the statement 2 is correct

39. व्यापार शर्तीची कोणती संकल्पना राष्ट्राच्या आयात व निर्यात स्पर्धा क्षेत्रात उत्पादकता साध्य करण्याचा प्रयास करते ?

(A) स्थूल वस्तू व्यापार शर्ती

(B) निव्वळ वस्तू व्यापार शर्ती

(C) उत्पन्न व्यापार शर्ती

(D) द्विघटक व्यापार शर्ती

40. **विधान 1 :** आय एस, एल एम व व्यवहारतोल वक्रावर परिणाम करणारा कोणताही बदल देशाच्या समग्र मागणी वक्रावर परिणाम करू शकतो.

विधान 2 : देशाचा समग्र मागणी वक्र देश स्थिर अथवा बदलला विनिमय दरापैकी कशा अंतर्गत कार्यरत आहे यावर निर्भर असते.

(A) विधान 1 व विधान 2 ही दोन्ही विधाने चूक आहेत

(B) विधान 1 व विधान 2 ही दोन्ही विधाने बरोबर आहेत

(C) विधान 1 बरोबर आहे परंतु विधान 2 चूक आहे

(D) विधान 1 चूक आहे परंतु विधान 2 बरोबर आहे

41. The World Bank mainly finances .... sector and it mostly gives .... loans.

(A) Agricultural — Short term

(B) Industry — Long term

(C) Energy — Medium + Long term

(D) Transport — Long term

42. Which one of the following is a cause of market failure ?

(A) Consumption is rival

(B) Exclusion is not feasible and consumption is non-rival

(C) Say's law of market

(D) Exclusion is feasible

43. Market functions on the principle of :

(A) Equimarginal

(B) Exclusion

(C) Inclusion

(D) Perfection

41. जागतिक बँक प्रामुख्याने .... क्षेत्राला .... प्रकारचा वित्त पुरवठा करते.

(A) कृषी – अल्पकालीन

(B) उद्योग – दीर्घकालीन

(C) ऊर्जा – मध्यम + दीर्घकालीन

(D) वाहतूक – दीर्घकालीन

42. बाजार अपयशाचे खालीलपैकी कोणते कारण आहे ?

(A) उपभोग प्रतिस्पर्धात्मक आहे

(B) वर्जन शक्य नाही आणि उपभोग अ-प्रति-स्पर्धात्मक आहे

(C) से चा बाजाराचा नियम

(D) वर्जन शक्य आहे

43. बाजार .... तत्त्वावर कार्य करते.

(A) समसीमांत

(B) वर्जन

(C) समावेशन

(D) परिपूर्णत्व

44. The claim that market mechanism leads to efficient resource use is based on the condition of ....

(A) Monopoly

(B) Inclusion

(C) Competitive factor and product market

(D) Exclusion

45. The marginal cost of providing public goods to one additional person is equal to :

(A) Zero

(B) Between one and zero

(C) Between minus one and zero

(D) Between minus one and one

46. Externality is defined as the .... by a non-consumer which is not included in the price of the commodity concerned.

(A) Cost incurred

(B) Benefit enjoyed

(C) Cost incurred or benefit enjoyed

(D) Cost of a commodity produced

44. बाजार यंत्रणेमुळे साधनसामग्रीचा कार्यक्षम वापर होतो हा दावा .... या स्थितीवर अवलंबून असतो.

(A) मक्तेदारी

(B) समावेशन

(C) स्पर्धात्मक घटक आणि वस्तू बाजार

(D) वर्जन

45. सार्वजनिक वस्तू एका अधिकच्या व्यक्तीला उपलब्ध करून देण्याचा सीमांत व्यय .... असतो.

(A) शून्य

(B) शून्य ते एक दरम्यान

(C) उणे एक ते शून्य दरम्यान

(D) उणे एक ते एक दरम्यान

46. बाह्यता म्हणजे एखाद्या बिगर उपभोक्त्याला .... संबंधित वस्तूच्या किंमतीत अंतर्भूत नसते.

(A) झालेला व्यय जो

(B) मिळणारा लाभाचा घेतलेला आनंद जो

(C) झालेला व्यय किंवा लाभाचा घेतलेला आनंद जो

(D) उत्पादित वस्तूचा व्यय

47. Efficiency in distribution requires that :
    (A) Marginal rate of substitution between two goods are equal for all consumers
    (B) Marginal rate of technical substitution are equal for all firms
    (C) Marginal rate of technical substitution are unequal for all firms
    (D) Marginal rate of substitution are equal for all firms

48. If the budget surplus is to measure public saving in the sense of reduction in aggregate demand, surplus should be defined as ....
    (A) The excess of total expenditure over tax revenue
    (B) The excess of tax revenue over total expenditure
    (C) Equality of revenue and expenditure
    (D) Equality of debt and revenue

47. वितरणातील कार्यक्षमतेसाठी .... आवश्यकता भासते.
    (A) सर्व उपभोक्त्यांसाठी दोन वस्तूंमधील समान सीमांत पर्यायता दर
    (B) सर्व उद्योगसंस्थासाठी समान सीमांत तांत्रिक पर्यायता दर
    (C) सर्व उद्योगसंस्थांसाठी भिन्न सीमांत तांत्रिक पर्यायता दर
    (D) सर्व उद्योगसंस्थांसाठी समान सीमांत पर्यायता दर

48. जर अर्थसंकल्प आधिक्याचे एकूण मागणीच्या घटीच्या अर्थाने मापन करायचे असल्यास आधिक्याची व्याख्या .... अशी करता येईल.
    (A) कर महसुलापेक्षा एकूण खर्च अधिक असणे
    (B) एकूण खर्चापेक्षा कर महसूल जास्त असणे
    (C) महसूल आणि खर्चाची समानता
    (D) कर्ज आणि महसुलाची समानता

49. The central instrument of expenditure policy is ....

(A) The cash reserve ratio

(B) Special drawing rights

(C) The budget

(D) Statutory liquidity ratio

50. Surplus finance generates .... effect in the budget.

(A) A contraction

(B) Expansion

(C) Stabilization

(D) Monetization

51. When an expansionary fiscal policy is adopted .... are lowered and .... are increased.

(A) Tax rates and government spendings

(B) Government spendings and interest rates

(C) Subsidies and tax rates

(D) Tax rates and surcharges

49. खर्च धोरणाचे केंद्रीय साधन .... आहे.

(A) रोख राखीव निधी

(B) विशेष आहरण अधिकार

(C) अंदाजपत्रक

(D) वैधानिक रोखता गुणोत्तर

50. आधिक्य वित्तामुळे अर्थसंकल्पावर .... हा परिणाम होतो.

(A) संकोच

(B) विस्तार

(C) स्थैर्य

(D) मौद्रिकरण

51. जेंव्हा विस्तारी राजकोषीय धोरणाचा अवलंब केला जातो तेंव्हा .... यात घट होते आणि .... यात वाढ होते.

(A) कर दर आणि शासकीय खर्च

(B) शासकीय खर्च आणि व्याज दर

(C) अर्थसाहाय्य आणि कर दर

(D) कर दर आणि अधिभार

52. The Laffer curve shows the relationship between ....

(A) Tax rate and tax revenue

(B) Tax base and tax rate

(C) Tax base and tax revenue

(D) Tax rate and fiscal deficit

53. The reason why indirect taxes are termed regressive is because :

(A) Their rates are higher than direct tax rates

(B) Their rates are different for different income groups

(C) They are not charged for some income groups

(D) Their rates are same for all income groups

54. The number of times a unit of money exchanges hands during a unit period of time. What is it known as :

(A) Velocity of circulation of money

(B) Speed of circulation of money

(C) Momentum of circulation of money

(D) Count of circulation of money

52. लाफर वक्र हा .... या मधील संबंध दर्शवितो.

(A) कर दर आणि कर महसूल

(B) कराचा पाया आणि कर दर

(C) कराचा पाया आणि कर महसूल

(D) कर दर आणि वित्तीय तूट

53. अप्रत्यक्ष करांना प्रतिगामी म्हटले जाते कारण ....

(A) त्यांचे दर प्रत्यक्ष करांपेक्षा जास्त असतात

(B) विविध उत्पन्न गटांकरिता त्यांचे दर वेगवेगळे असतात

(C) काही उत्पन्न गटांवर अप्रत्यक्ष कर लावले जात नाहीत

(D) त्यांचे दर सर्व उत्पन्न गटांकरिता सारखे असतात

54. ठराविक कालखंडात पैसा एका हातातून दुसऱ्या हातात हस्तांतरित होण्याच्या वेगाला काय म्हणतात ?

(A) पैशाचा भ्रमण वेग

(B) पैशाची परिसंचरण गती

(C) पैशाचा परिसंचरण वेग

(D) पैसे परिसंचरण गणना

55. In the terminology of economics and money demand, the term M_1 and M_2 are also known as :

(A) Short money

(B) Long money

(C) Broad money

(D) Narrow money

56. If the interest rates on all bonds rise from 5 to 6 percent over the course of the year, which bond would you prefer to have been holding ?

(A) A bond with one year maturity

(B) A bond with five year maturity

(C) A bond with ten year maturity

(D) A bond with twenty year maturity

55. अर्थशास्त्राच्या आणि पैशाच्या मागणीच्या परिभाषेत M_1 आणि M_2 या संज्ञा म्हणजे :

(A) अल्प पैसा

(B) दीर्घ पैसा

(C) विस्तृत पैसा

(D) संकुचित पैसा

56. जर सर्व रोख्यांवरील व्याजदर वर्षभराच्या कालावधीत 5 टक्क्यावरून 6 टक्क्यापर्यंत वाढले तर कुठले रोखे बाळगण्यास आपण प्राधान्य द्याल ?

(A) एक वर्षाच्या मुदतीचे रोखे

(B) पाच वर्षाच्या मुदतीचे रोखे

(C) दहा वर्षाच्या मुदतीचे रोखे

(D) वीस वर्षाच्या मुदतीचे रोखे

57. If a bank chooses to purchase securities rather than extend loans with its excess reserves ....

(A) The expansion of deposits in the banking system will be dampened

(B) The effect on deposits will be the same as if the bank had held back its excess reserves in vault cash

(C) The effect on deposits will be the same as if the bank had extended loans

(D) The extension of deposits in the banking system will be extended

58. If you expect the inflation rate to be 4 percent next year and a one year bond has a yield to maturity of 7 percent, then the real interest rate on this bond is ....

(A) –3 percent

(B) –2 percent

(C) 3 percent

(D) 7 percent

57. जर एखादी बँक तिच्या जास्तीच्या राखीव निधीचा उपयोग कर्ज वाढवण्याऐवजी रोखे खरेदी करण्यासाठी करते तर ....

(A) बँकिंग व्यवस्थेत ठेवींचा विस्तार कमी होईल

(B) बँक तिचे अतिरिक्त भांडवल तिजोरीतील रोख्यांप्रमाणे ठेवेल तसाच परिणाम ठेवींवर होईल

(C) बँकेने कर्जाचा विस्तार केल्याप्रमाणेच ठेवींवर परिणाम होईल

(D) बँकींग व्यवस्थेत ठेवींचा विस्तार वाढेल

58. पुढील वर्षी तुमच्या अपेक्षेप्रमाणे जर महागाईचा दर हा 4 टक्के एवढा असणार असेल आणि 1 वर्षाच्या रोख्यांच्या मुदतपूर्तीनंतरचे उत्पन्न हे 7 टक्क्यांप्रमाणे असेल, तर या रोख्यांवरील वास्तव व्याज दर हा ....असेल.

(A) –3 टक्के

(B) –2 टक्के

(C) 3 टक्के

(D) 7 टक्के

59. The process by which RBI or any central bank protects the economy against adverse economic shocks is known as ....

(A) Protection

(B) Liberalization

(C) Stabilization

(D) Sterilization

60. I. All banks have to lend at least 40 percent of their net credit to the priority sector.

II. Foreign banks with less than 20 branches will move to total priority sector target of 40 percent by 2019-20.

What do you have to say about the above statement ?

(A) Statement I is correct and II is incorrect

(B) Statement I is incorrect and II is correct

(C) Statements I and II are correct

(D) Statements I and II are incorrect

59. भारतीय रिझर्व्ह बँक किंवा कोणतीही केंद्रीय बँक जेंव्हा अर्थव्यवस्थेला प्रतिकूल आर्थिक धोक्यांपासून संरक्षण देते तर त्या कार्यपद्धतीला असे म्हणतात :

(A) संरक्षण

(B) उदारीकरण

(C) स्थिरीकरण

(D) प्रभावलोपन

60. I. सर्व बँकांना त्यांच्या निव्वळ कर्जाच्या किमान 40 टक्के प्राधान्य क्षेत्रांना देणे आवश्यक आहे.

II. 2019-20 पर्यंत विदेशी बँका त्यांच्या शाखा 20 पेक्षा कमी आहेत तर त्या प्राधान्य क्षेत्राचे 40 टक्क्याचे लक्ष गाठवील.

वरील विधानांवर आपले काय म्हणणे आहे ?

(A) विधान I योग्य आणि विधान II अयोग्य आहे

(B) विधान I अयोग्य आणि विधान II योग्य आहे

(C) विधान I आणि II योग्य आहेत

(D) विधान I आणि II अयोग्य आहेत

61. What does the term 'Gross Investment' mean while denoting a nation's economy ?

(A) Gross Investment = Net Investment + Depreciation

(B) Gross Investment = Net Investment – Depreciation

(C) Gross Investment = Depreciation – Net Investment

(D) Gross Investment = Depreciation + Savings

62. What is Fedwire ?

(A) is a financial news network developed by the Federal Reserve Board

(B) is used for interbank transfers by the Federal Reserve Bank

(C) is used by the Federal Reserve Bank to make loans to member banks

(D) None of the above

61. देशाच्या अर्थव्यवस्थेचे वर्णन करताना 'एकूण गुंतवणूक' या संज्ञाचा अर्थ काय ?

(A) एकूण गुंतवणूक = निव्वळ गुंतवणूक + घसारा

(B) एकूण गुंतवणूक = निव्वळ गुंतवणूक – घसारा

(C) एकूण गुंतवणूक = घसारा – निव्वळ गुंतवणूक

(D) एकूण गुंतवणूक = घसारा + बचत

62. 'फेडवायर' म्हणजे काय ?

(A) फेडरल रिझर्व बोर्डने विकसित केलेले एक वित्तीय बातम्यांचे जाळे

(B) फेडरल रिझर्व बँकेद्वारे आंतरबँक हस्तांतरणासाठी वापरली जाते

(C) सदस्य बँकांना कर्ज देण्यासाठी फेडरल रिझर्व बँकेद्वारे वापरले जाते

(D) वरीलपैकी कोणतेही नाही

63. A source of conflict between monetary and fiscal policy decision makers is that :

I. Fiscal policy decision makers place more emphasis on short-term objectives while monetary policy makers focus on long term objectives.

II. It is easier, from a political standpoint, to pay for increased government spending by tax expansion than by monetary expansion.

What do you have to say about the above statements ?

(A) Statement I is correct and II is incorrect

(B) Statement I is incorrect and II is correct

(C) Statements I and II are incorrect

(D) Statements I and II are correct

63. मौद्रिक आणि राजकोषीय धोरण निर्णयकर्त्यांच्या झालेल्या विवादांचे स्रोत हे आहेत :

I. राजकोषीय धोरणाविषयक निर्णय घेणारे अल्पकालीन उद्दिष्टांवर अधिक जोर देतात तर मौद्रिक धोरणाविषयक निर्णय घेणारे दीर्घकालीन उद्दिष्टांवर लक्ष केंद्रित करतात.

II. राजकीय दृष्टिकोनातून असे म्हणणे सोपे आहे की सरकारच्या वाढत्या खर्चांसाठीचे देय हे कर विस्तारापेक्षा मौद्रिक विस्ताराने व्हावा.

वरील विधानांवर आपले काय म्हणणे आहे ?

(A) विधान I योग्य आणि II अयोग्य आहे

(B) विधान I अयोग्य आणि II योग्य आहे

(C) विधान I आणि II अयोग्य आहेत

(D) विधान I आणि II योग्य आहेत

64. Match the following :

(*a*) Chakravarty Committee Report

(*b*) Nationalization of RBI

(*c*) Committee Report on Banking Sector Reforms

(*d*) Nationalization of Commercial Banks

(*i*) 1998

(*ii*) 1969

(*iii*) 1985

(*iv*) 1949

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(B)	(*iv*)	(*iii*)	(*ii*)	(*i*)
(C)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)	(*ii*)
(D)	(*iii*)	(*iv*)	(*i*)	(*ii*)

64. जोड्या जुळवा :

(*a*) चक्रवर्ती समिती अहवाल

(*b*) रिझर्व्ह बँकेचे राष्ट्रीयीकरण

(*c*) बँकिंग क्षेत्र सुधारणा समिती अहवाल

(*d*) व्यापारी बँकांचे राष्ट्रीयीकरण

(*i*) 1998

(*ii*) 1969

(*iii*) 1985

(*iv*) 1949

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(B)	(*iv*)	(*iii*)	(*ii*)	(*i*)
(C)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)	(*ii*)
(D)	(*iii*)	(*iv*)	(*i*)	(*ii*)

65. Put the following events in India in the correct chronological order, starting from the oldest one :

(*i*) NABARD incorporated

(*ii*) RBI nationalized

(*iii*) Fourteen commercial banks nationalized

(*iv*) Establishment of State Bank of India

(A) (*ii*), (*iv*), (*iii*), (*i*)

(B) (*ii*), (*i*), (*iv*), (*iii*)

(C) (*i*), (*ii*), (*iv*), (*iii*)

(D) (*iii*), (*iv*), (*ii*), (*i*)

66. According to Adam Smith, profits tend to decline, when ....

(A) Prices fall

(B) Rent increases

(C) Competition increases among capitalists

(D) Government intervenes

65. प्रथमपासून सुरुवात करून भारतातील खालील घटना कालानुक्रमे लिहा :

(*i*) नाबार्डची स्थापना

(*ii*) भारतीय रिझर्व बँकेचे राष्ट्रीयीकरण

(*iii*) चौदा व्यापारी बँकांचे राष्ट्रीयीकरण

(*iv*) स्टेट बँक ऑफ इंडियाची स्थापना

(A) (*ii*), (*iv*), (*iii*), (*i*)

(B) (*ii*), (*i*), (*iv*), (*iii*)

(C) (*i*), (*ii*), (*iv*), (*iii*)

(D) (*iii*), (*iv*), (*ii*), (*i*)

66. ॲडम स्मिथ यांच्या मते, नफा घटत जातो, जेव्हा :

(A) किंमती घटत जातात

(B) खंड वाढत जातो

(C) भांडवलदारांमधील स्पर्धात वाढ होते

(D) शासन हस्तक्षेप करते

67. Which of the following is *not* a criticism of classical theory of development ?

(A) Ignores rich class

(B) Ignores middle class

(C) Unrealistic growth process

(D) Neglects public sector

68. Match the following :

Theories

(*a*) Balanced growth

(*b*) Unbalanced growth

(*c*) Social dualism

(*d*) Geographic dualism

Propounder

(*i*) J. H. Boeke

(*ii*) Rosenstein Rodan

(*iii*) Gunnar Myrdal

(*iv*) A. O. Hirschman

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)	(*ii*)
(B)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(C)	(*ii*)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)
(D)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)	(*ii*)

67. खालीलपैकी कोणती टिका अभिजात विकास सिद्धांताची **नाही** ?

(A) श्रीमंत वर्गाकडे दुर्लक्ष

(B) मध्यमवर्गाकडे दुर्लक्ष

(C) अवास्तव वृद्धी प्रक्रिया

(D) सार्वजनिक क्षेत्राकडे दुर्लक्ष

68. योग्य जोड्या जुळवा :

सिद्धांत

(*a*) संतुलित वृद्धी

(*b*) असंतुलित वृद्धी

(*c*) सामाजिक द्वैतवाद

(*d*) भौगोलिक द्वैतवाद

प्रस्तुतकर्ता

(*i*) जे. एच. बोक

(*ii*) रोझेन्स्टाइन रोडान

(*iii*) गुन्नार मिर्दाल

(*iv*) ए. ओ. हर्श्चमन

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)	(*ii*)
(B)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(C)	(*ii*)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)
(D)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)	(*ii*)

69. Which of the following is *not* an assumption in Meade's growth model ?

(A) Closed economy

(B) Labour and machine are the only form of capital

(C) Laissez faire

(D) Perfect competition

70. Kaldor in his model of economic growth follows the approaches given by ....

(A) Harrod and Keynes

(B) Harrod and Domar

(C) Hirschman and Lewis

(D) Nurkse and Rosenstein-Rodan

71. An economy showing a contrast between economic and social organisation of the modern sector and traditional sector is called ....

(A) Advanced economy

(B) Dual economy

(C) Undeveloped economy

(D) Mixed economy

69. खालीलपैकी कोणते गृहीतक मीड यांच्या वृद्धी प्रारूपात **नाही** ?

(A) बंदिस्त अर्थव्यवस्था

(B) श्रम आणि यंत्रे हीच भांडवलाची रूपे आहेत

(C) निर्हस्तक्षेप केला जातो

(D) पूर्ण स्पर्धेचे अस्तित्व

70. काल्डोर यांनी आपल्या आर्थिक वृद्धी प्रारूपात .... यांच्या दृष्टिकोनाचा अवलंब केला आहे.

(A) हॅरॉड आणि केन्स

(B) हॅरॉड आणि डोमर

(C) हर्श्चमन आणि लेविस

(D) नर्क्स आणि रोझेन्स्टाइन-रोडान

71. ज्या अर्थव्यवस्थेच्या आधुनिक आणि पारंपरिक क्षेत्रातील आर्थिक आणि सामाजिक संघटनेमध्ये विरोध दिसून येतो, त्या अर्थव्यवस्थेला .... असे म्हणतात.

(A) प्रगत अर्थव्यवस्था

(B) द्विदल अर्थव्यवस्था

(C) अविकसित अर्थव्यवस्था

(D) मिश्र अर्थव्यवस्था

72. Harrod emphasised .... aspect of investment in his growth model.

(A) Decreasing

(B) Deepening

(C) Widening

(D) Increasing

73. The 'Exogenous' growth model is propounded by ....

(A) R. Solow

(B) J. Meade

(C) Joan Robinson

(D) Harrod and Domar

74. According to the World Bank, the 'East Asian Miracle' happened due to ....

(A) Growing capital stock

(B) Total factor productivity

(C) Increasing labour stock

(D) Role of Government

72. हॅरॉड यांनी आपल्या वृद्धी प्रारूपात .... गुंतवणूक या पैलूंवर भर दिला.

(A) घटती

(B) सखोली

(C) विस्तारित

(D) वाढती

73. बहिर्जात वृद्धी प्रारूप .... यांनी मांडले आहे.

(A) आर. सोलो

(B) जे. मीड

(C) जोन रॉबिन्सन

(D) हॅरॉड आणि डोमर

74. जागतिक बँकेच्या मते, 'पूर्व आशियायी चमत्कार' .... यामुळे घडला.

(A) भांडवलाचा वाढता साठा

(B) एकूण घटक उत्पादकता

(C) वाढता श्रम साठा

(D) शासनाची भूमिका

75. H. Uzawa's model of growth is also known as ....

(A) One-sector model

(B) Agriculture sector model

(C) Industrial sector model

(D) Two-sector model of growth

76. The Planning Commission has updated poverty lines and poverty ratios for 2011-12 based on the recommendations by ....

(A) Dandekar and Rath Study

(B) P. D. Ojha Study

(C) A. Vaidyanathan Committee

(D) Tendulkar Committee

77. Direct controls by the Central Government include :

(A) Price control and rationing

(B) Price control and monetary policy

(C) Monetary and Fiscal Policy

(D) Price Control and Fiscal Policy

75. एच. उझावा यांच्या वृद्धी प्रारूपाला .... असेही म्हटले जाते.

(A) एक-क्षेत्र प्रारूप

(B) कृषी क्षेत्र प्रारूप

(C) औद्योगिक क्षेत्र प्रारूप

(D) वृद्धीचे द्विक्षेत्र प्रारूप

76. .... यांच्या शिफारशींवर आधारित नियोजन आयोगाने 2011-12 या वर्षासाठी दारिद्र्यरेषा आणि दारिद्र्य गुणोत्तराचे अद्ययावती-करण केले आहे.

(A) दांडेकर आणि रथ

(B) पी. डी. ओझा

(C) ए. वैद्यनाथन समिती

(D) तेंडुलकर समिती

77. केंद्र शासनाद्वारे होणाऱ्या थेट नियंत्रणात .... यांचा समावेश होतो.

(A) किंमत नियंत्रण आणि मितवाटप

(B) किंमत नियंत्रण आणि मौद्रिक धोरण

(C) मौद्रिक आणि राजकोषीय धोरण

(D) किंमत नियंत्रण आणि राजकोषीय धोरण

78. According to Solow's neo-classical model of growth, an increase in a country's savings rate will cause an ....

(A) Increase in the level of income per head in the short run but not in the long run

(B) Increase in the rate of growth in the short run but not in the long run

(C) Increase in both income per head levels and growth rates in the long run

(D) Increase in neither income per head levels nor growth rates in the long run

79. Which of the following is a concise way of examining the mortality changes in the social security population over time ?

(A) A life table

(B) Social security measure

(C) Infant mortality rate

(D) Death rates

78. सोलो यांच्या नव-अभिजात वृद्धी प्रारूपानुसार एखाद्या देशाच्या बचतीच्या दरातील वाढीमुळे ....

(A) दरडोई उत्पन्नात अल्पकाळात वाढ होते, परंतु दीर्घकाळात वाढ होत नाही

(B) वृद्धी दरात अल्पकाळात वाढ होते, परंतु दीर्घकाळात वाढ होत नाही

(C) दीर्घकाळात दरडोई उत्पन्न पातळीत आणि वृद्धीदर या दोघात वाढ होते

(D) दीर्घकाळात दरडोई उत्पन्न पातळीत किंवा वृद्धीदरात ही वाढ होत नाही

79. सामाजिक सुरक्षा लोकसंख्या काळात झालेल्या मृत्युदरांच्या बदलांचे परीक्षण करण्याचा संक्षिप्त मार्ग पुढीलपैकी कोणता आहे ?

(A) जीवन सारणी

(B) सामाजिक सुरक्षा उपाय

(C) अर्भक मृत्यू दर

(D) मृत्यू दर

80. Permits create a market price for pollution and therefore can be traded between firms. To have low transaction cost for these permits, they must be ....

(A) Homogenous, not divisible and exchangeable

(B) Homogenous, perfectly divisible and exchangeable

(C) Homogenous, non-rival and excludable

(D) Homogenous, non-divisible and excludable

81. Which year is considered a great demographic divide in India ?

(A) 1911

(B) 1921

(C) 1931

(D) 1941

82. Name the agreement that was signed to fix the greenhouse gas emissions :

(A) Montreal Protocol

(B) Kyoto Protocol

(C) Greenhouse Gas Protocol

(D) Paris Protocol

80. प्रदूषणाचा बाजार भाव परवाने ठरवतात म्हणूनच त्यांचा उद्योग-संस्थादरम्यान व्यापार होऊ शकतो. या परवान्यांचा किमान व्यवहार व्यय असण्यासाठी ते खालीलप्रमाणे असतात :

(A) एकजिनसी, अविभाज्य आणि विनिमययोग्य

(B) एकजिनसी, पूर्णपणे विभाज्य आणि विनिमययोग्य

(C) एकजिनसी, अस्पर्धात्मक आणि वर्जनयोग्य

(D) एकजिनसी, अविभाज्य आणि वर्जनयोग्य

81. भारतात लोकसंख्या विभाजनाचे वर्ष म्हणून कोणते वर्ष ओळखले जाते ?

(A) 1911

(B) 1921

(C) 1931

(D) 1941

82. हरितगृह वायूंच्या उत्सर्जनाचा प्रश्न सोडविण्यासाठी केलेल्या कराराचे नाव सांगा :

(A) मॉन्ट्रियल करार

(B) क्योटो करार

(C) हरितगृह वायू करार

(D) पॅरिस करार

83. The first census in India was conducted by :

(A) Lord Ripon

(B) Lord Lytton

(C) Lord Minto

(D) Lord Mayo

84. In 1987, the United Nations convened a meeting in Canada to address the problem of ozone depletion. What is the name of agreement that was transacted at that meeting ?

(A) Chemical Responsibility Program

(B) Montreal Protocol

(C) Kyoto Protocol

(D) The European Union Emissions Trading Scheme (EU-ETS)

85. Which of the following is *not* the cause of migration in India ?

(A) Environment

(B) Employment

(C) Education

(D) Having a permanent govt. job

83. भारतात सर्वात पहिल्या जनगणनेचे आयोजन कोणी केले ?

(A) लॉर्ड रिपोन

(B) लॉर्ड लिटोन

(C) लॉर्ड मिंटो

(D) लॉर्ड मायो

84. 1987 मध्ये संयुक्त राष्ट्रसंघाने ओझोनच्या कमी होण्याच्या समस्येचे निराकरण करण्यासाठी कॅनडामध्ये एक बैठक आयोजित केली होती. त्या बैठकीत केलेल्या कराराचे नाव काय आहे ?

(A) रासायनिक जबाबदारी कार्यक्रम

(B) मॉन्ट्रियल करार

(C) क्योटो करार

(D) युरोपियन युनियन उत्सर्जन व्यापार योजना

85. खालीलपैकी कोणते कारण स्थलांतरित होण्यासाठी भारतामध्ये लागू पडत **नाही** ?

(A) पर्यावरण

(B) नोकरी

(C) शिक्षण

(D) कायमस्वरूपी सरकारी नोकरी असतांना

86. If production of a product causes pollution and the government does not intervene, what is the social outcome of the producer's decision ?

(A) The decision will result in social-economic equity

(B) The decision will result in social-economic efficiency

(C) The decision will result in social-economic inefficiency

(D) The decision will result in the underproduction of product from a society's perspective

87. As per 2011 census, the largest urban agglomeration in India is :

(A) Mumbai

(B) Delhi

(C) Kolkata

(D) Chennai

86. एखाद्या उत्पादनाची निर्मिती प्रदूषण करते आणि सरकार हस्तक्षेप करत नाही तर, उत्पादकाच्या निर्णयाचे सामाजिक परिणाम काय आहेत ?

(A) निर्णयाचा परिणाम सामाजिक-आर्थिक समव्यायात होईल

(B) निर्णयाचा परिणाम सामाजिक-आर्थिक कार्यक्षमतेत होईल

(C) निर्णयाचा परिणाम सामाजिक-आर्थिक अकार्यक्षमतेत होईल

(D) निर्णयाचा परिणाम सामाजिक दृष्टिकोनातून उत्पादिताचे न्यून उत्पादन घेण्यात होईल

87. 2011 च्या जनगणनेनुसार भारतात सर्वात मोठे शहरी समूह हे आहे ....

(A) मुंबई

(B) दिल्ली

(C) कोलकत्ता

(D) चेन्नई

88. Goods such as Hamburgers and French fries are examples of :

(A) Rival goods

(B) Non-rival goods

(C) Public goods

(D) Non-exclusive goods

89. Economic growth in India is sometimes known as 'Jobless growth'. The appropriate reasons of Jobless growth are :

(*i*) Use of capital intensive technology

(*ii*) Job loss during transition period

(*iii*) Increase in labour productivity

(*iv*) Climate changes

Select the *correct* code :

(A) (*i*), (*ii*) and (*iii*)

(B) (*ii*) and (*iv*)

(C) (*iv*) and (*i*)

(D) (*iii*) and (*iv*)

88. हॅम्बर्गर आणि फ्रेंच फ्राईज्सारख्या वस्तू उदाहरण आहेत ....

(A) प्रतिस्पर्धी वस्तू

(B) अप्रतिस्पर्धी वस्तू

(C) सार्वजनिक वस्तू

(D) अनपवर्जित वस्तू

89. भारतातील आर्थिक वृद्धी कधी कधी 'रोजगार-विरहित वृद्धी' म्हणून ओळखली जाते. अशा रोजगारविरहित वृद्धीचे योग्य कारणे आहेत :

(*i*) भांडवलप्रधान तंत्रज्ञानाचा वापर

(*ii*) संक्रमण काळातील नोकरीची हानी

(*iii*) श्रमिकांच्या उत्पादकतेतील वाढ

(*iv*) हवामान बदल

योग्य संकेताकांची निवड करा :

(A) (*i*), (*ii*) आणि (*iii*)

(B) (*ii*) आणि (*iv*)

(C) (*iv*) आणि (*i*)

(D) (*iii*) आणि (*iv*)

90. According to Global wage report 2018-19, Gender Wage Gap in India was .... percentage.

(A) 33.0

(B) 33.5

(C) 34.0

(D) 34.5

91. Match the following :

State

(*a*) Andhra Pradesh

(*b*) Karnataka

(*c*) Tamil Nadu

(*d*) Maharashtra

Female Literacy Rate

(Census 2011)

(*i*) 68.1

(*ii*) 59.1

(*iii*) 75.9

(*iv*) 73.4

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*i*)	(*iii*)	(*ii*)	(*iv*)
(B)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(C)	(*ii*)	(*i*)	(*iv*)	(*iii*)
(D)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)	(*ii*)

90. जागतिक वेतन अहवाल 2018-19 नुसार, भारतातील लिंगानुसार वेतन तफावत .... टक्के इतकी होती.

(A) 33.0

(B) 33.5

(C) 34.0

(D) 34.5

91. जोड्या जुळवा :

राज्य

(*a*) आंध्रप्रदेश

(*b*) कर्नाटक

(*c*) तामिळनाडू

(*d*) महाराष्ट्र

स्त्री साक्षरता दर

(जनगणना 2011)

(*i*) 68.1

(*ii*) 59.1

(*iii*) 75.9

(*iv*) 73.4

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*i*)	(*iii*)	(*ii*)	(*iv*)
(B)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(C)	(*ii*)	(*i*)	(*iv*)	(*iii*)
(D)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)	(*ii*)

92. Arrange the following programmes in chronological order of introducing :

(*i*) DPAP

(*ii*) JRY

(*iii*) IRDP

(*iv*) MNP

(A) (*i*), (*ii*), (*iii*), (*iv*)

(B) (*i*), (*iv*), (*iii*), (*ii*)

(C) (*iv*), (*iii*), (*ii*), (*i*)

(D) (*ii*), (*i*), (*iii*), (*iv*)

93. Shankarlal Guru Committee was associated with :

(A) Agricultural Production

(B) Agricultural Product Pricing

(C) Agricultural Marketing

(D) Public Distribution System

92. खालील कार्यक्रमांची त्यांच्या सुरुवात झालेल्या कालक्रमानुसार मांडणी करा :

(*i*) DPAP

(*ii*) JRY

(*iii*) IRDP

(*iv*) MNP

(A) (*i*), (*ii*), (*iii*), (*iv*)

(B) (*i*), (*iv*), (*iii*), (*ii*)

(C) (*iv*), (*iii*), (*ii*), (*i*)

(D) (*ii*), (*i*), (*iii*), (*iv*)

93. शंकरलाल गुरु समिती .... शी संबंधित होती.

(A) कृषी उत्पादन

(B) कृषी मालाची किंमत निश्चिती

(C) कृषी विपणन

(D) सार्वजनिक वितरण व्यवस्था

94. Which Act was framed specially to deal with Non-Performing Assets (NPAs) ?

(A) Banking Regulation Act, 1949

(B) FEMA-1999

(C) Industrial Disputes Act, 1947

(D) SARFAESI Act, 2002

95. Match the following :

Committee

(*a*) Goswami Committee

(*b*) Bhandari Committee

(*c*) Rangrajan Committee

(*d*) Gupta Committee

Area

(*i*) Unemployment

(*ii*) Industrial Sickness

(*iii*) Balance of Payments

(*iv*) Restructuring of Rural Banks

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(B)	(*iv*)	(*iii*)	(*ii*)	(*i*)
(C)	(*ii*)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)
(D)	(*i*)	(*iii*)	(*iv*)	(*ii*)

94. अपालन संपत्ती (NPAs) हाताळण्यासाठी विशेषत्वाने कोणता कायदा करण्यात आला ?

(A) बँकिंग नियमन कायदा-1949

(B) फेमा-1999

(C) औद्योगिक विवाद कायदा-1947

(D) SARFAESI कायदा-2002

95. योग्य जोड्या जुळवा :

समिती

(*a*) गोस्वामी समिती

(*b*) भंडारी समिती

(*c*) रंगराजन समिती

(*d*) गुप्ता समिती

क्षेत्र

(*i*) बेरोजगारी

(*ii*) औद्योगिक आजारपण

(*iii*) व्यवहारतोल

(*iv*) ग्रामीण बँकांची पुनर्रचना

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(B)	(*iv*)	(*iii*)	(*ii*)	(*i*)
(C)	(*ii*)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)
(D)	(*i*)	(*iii*)	(*iv*)	(*ii*)

96. SAFTA is related to ....

(A) Education

(B) Trade

(C) Security

(D) Environment

97. Wholesale Price Index (WPI) in India is released periodically by ....

(A) Office of Economic Advisor

(B) Central Statistics Office

(C) National Sample Survey Office

(D) Reserve Bank of India

98. New series with base year 2011-12 has removed the concept of ....

(A) GDP_{MP}

(B) GDP_{FC}

(C) NDP_{MP}

(D) NDP_{FC}

96. SAFTA .... शी संबंधित आहे.

(A) शिक्षण

(B) व्यापार

(C) सुरक्षितता

(D) पर्यावरण

97. भारतात घाऊक किंमत निर्देशांक (WPI) नियमितपणे .... द्वारे जाहीर केला जातो.

(A) आर्थिक सल्लागार कार्यालय

(B) केंद्रीय सांख्यिकी कार्यालय

(C) राष्ट्रीय नमुना सर्व्हेक्षण कार्यालय

(D) भारतीय रिझर्व्ह बँक

98. आधारभूत वर्ष 2011-12 सह नवीन मालिकेने .... ही संकल्पना वगळली आहे.

(A) GDP_{MP}

(B) GDP_{FC}

(C) NDP_{MP}

(D) NDP_{FC}

99. Match the following :

Revolution

(*a*) Yellow revolution

(*b*) Blue revolution

(*c*) Red revolution

(*d*) Pink revolution

Father of Revolution

(*i*) Vishal Tewari

(*ii*) Durgesh Patel

(*iii*) Dr. Arun Krishnan

(*iv*) Sam Pitroda

Codes :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(B)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)	(*ii*)
(C)	(*iv*)	(*iii*)	(*ii*)	(*i*)
(D)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)	(*ii*)

100. In agriculture, marketable surplus can be defined as ....

(A) Current production + Stock

(B) Current production – Marketed Surplus

(C) Current production – Current Consumption

(D) Current production – Stock – Current Consumption

99. योग्य जोड्या जुळवा :

क्रांती

(*a*) पिवळी क्रांती

(*b*) निळी क्रांती

(*c*) लाल क्रांती

(*d*) गुलाबी क्रांती

क्रांतीचे जनक

(*i*) विशाल तेवारी

(*ii*) दुर्गेश पटेल

(*iii*) डॉ. अरुण कृष्णन

(*iv*) सॅम पित्रोदा

संकेतांक :

	(*a*)	(*b*)	(*c*)	(*d*)
(A)	(*i*)	(*ii*)	(*iii*)	(*iv*)
(B)	(*iv*)	(*i*)	(*iii*)	(*ii*)
(C)	(*iv*)	(*iii*)	(*ii*)	(*i*)
(D)	(*iv*)	(*iii*)	(*i*)	(*ii*)

100. कृषीच्या संदर्भात, विक्रीयोग्य आधिक्याची व्याख्या .... याप्रमाणे केली जाते.

(A) चालू उत्पादन + साठा

(B) चालू उत्पादन – विक्रीत आधिक्य

(C) चालू उत्पादन – चालू उपभोग

(D) चालू उत्पादन – साठा – चालू उपभोग

ROUGH WORK